ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема дисципліни	Кількість годин	Зміст самостійної роботи
1.	Предмет і методологічна база статистики.	2	1. Історія розвитку статистики.
2.	Статистичне спостереження.	4	1. Способи статистичного спостереження. 2. Перевірка результатів статистичного спостереження. Зовнішній, арифметичний та логічний контроль. Помилки статистичного спостереження, їх види. Відповідальність посадових осіб за подання недостовірної інформації
3.	Зведення і групування статистичних даних.	6	1. Порядок побудови графіків. Вимоги до їх побудови. 2. Побудова різних видів таблиць і запис результатів зведення та групування.
4.	Абсолютні та відносні величини.	4	Визначення різних видів відносних величин.
5.	Середні величини та показники варіації.	6	1. Визначення різних видів середніх величин. 2. Визначення середньоквадратичного відхилення та коефіцієнта варіації.
6.	Ряди динаміки.	4	Розрахунок показників ряду динаміки базисним і ланцюговим способами.
7.	Індекси.	6	1. Індекси середніх величин. 2. Визначення індивідуальних індексів. Визначення індексів собівартості та продуктивності праці. Виявлення впливу факторів індексним способом. Визначення індексів базисним і ланцюговим способами
8.	Статистика продукції.	6	1. Визначення статистичних показників обсягу продукції. Визначення показників якості продукції. Визначення статистичних показників послуг. 2. Визначення статистичних показників товарообороту.
9.	Статистика чисельності та продуктивності персоналу.	6	1. Розрахунок показників руху робочої сили. Визначення продуктивності праці. 2. Визначення складу фонду оплати праці та розрахунок його показників
10.	Статистика ефективності виробництва.	8	1. Основні та оборотні засоби підприємства, їх склад і характеристика. Основні показники ефективності використання основних засобів. Основні показники використання оборотних засобів.

			2. Визначення складу адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних і фінансових витрат. Визначення показників витрат і собівартості. 3. Визначення показників ефективності використання оборотних засобів. 4. Розрахунок показників ефективності діяльності	
	Разом:	**52**		

Тема 1. Предмет і методологічна база статистики

Перелік питань

1. Історія розвитку статистики.

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 3-11.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 6-14.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 3-6.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 5-11.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 12-24.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 5-21.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 14-28.

Запитання для самоперевірки:

1. Як виникло слово «статистика» і ким воно запропоноване в наукове використання?
2. Що вивчає статистика і яка її особливість?
3. Які складові статистики як наукової дисципліни та їх суть?
4. Що вивчала статистика як сфера практичної діяльності у стародавні часи (Китай, Греція, Рим)?
5. В чому сутність описувального напрямку в розвитку статистики і його представники?
6. В чому сутність англійської школи політичних арифметиків в статистиці та її представники?
7. В чому сутність статистико-математичного напрямку в розвитку статистики та його представники?
8. Назвіть визначних вітчизняних вчених-статистиків.

<u>Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:</u>

1. Законспектувати теоретичний матеріал з теми відповідно до змісту самостійної роботи.

Тема 2. Статистичне спостереження

Перелік питань

1. Способи статистичного спостереження.
2. Перевірка результатів статистичного спостереження. Зовнішній, арифметичний та логічний контроль. Помилки статистичного спостереження, їх види. Відповідальність посадових осіб за подання недостовірної інформації.

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 11-29.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 24-35.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 6-12.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 11-26.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 25-35.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 262-289.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 29-39.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити, який з наведених прикладів є статистичним спостереженням:
- реєстрація кількості ВІЛ-інфікованих у діагностичних центрах;
- оцінювання вартості квартири, виставленої на аукціон;
- визначення споживання електроенергії в окремому домашньому господарстві;
- опитування думки експертів щодо перспектив розвитку бізнесу в регіоні.
2. Визначення, що є об’єктом таких спостережень:
- обстеження комерційних банків з питань їх інвестиційної діяльності;
- обстеження супермаркетів з погляду попиту населення на імпортні продукти харчування;
- обстеження фермерських господарств з метою визначення забезпеченості технікою.
3. Визначити одиницю сукупності та одиницю спостереження в наведених прикладах:

- моніторинг продажу цінних паперів на аукціонах;
- вивчення думки користувачів платних медичних послуг у державних і недержавних медичних установах.

4. Які форми спостереження доцільно застосовувати під час обстеження:
- кількості всіх спільних підприємств та їх реквізитів;
- платоспроможності клієнтів страхових компаній;
- показників роботи нотаріальних контор;
- обстеження цін на ринках;
- щоденної реєстрації курсу купівлі та продажу валют;
- реєстрації народжуваності і смертності, яку здійснюють відділи РАГСу та сільські ради;
- перепису житлового фонду станом на 1 січня 2006 р.

5. Охарактеризуйте помилки спостереження.
6. Яка різниця між помилками реєстрації та помилками репрезентативності?
7. Що таке логічний контроль помилок?
8. Як ви розумієте арифметичний контроль помилок?
9. Арифметичний і логічний контроль – це методи чи способи контролю?
10. З допомогою яких засобів можна перевірити дані обстежень щодо їх вірогідності?

<u>Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:</u>

1. Законспектувати теоретичний матеріал з теми відповідно до змісту самостійної роботи.

Тема 3. Зведення і групування статистичних даних

Перелік питань

1. Порядок побудови графіків. Вимоги до їх побудови.
2. Побудова різних видів таблиць і запис у них результатів зведення та групування.

Завдання для виконання питання 2

Використовуючи умови задач 1-4, відобразіть дані в табличній формі, напишіть назву таблиці, вкажіть її вид, підмет і присудок.

ЗАДАЧА 1

Обсяг товарів на фондові біржі за 7 місяців поточного року характеризується даними (млн. грн.):
Перший – 12,3
Другий – 13,8
Третій – 15,9
Четвертий – 19,4
П’ятий – 23,8
Шостий – 29,5
Сьомий 0 32,7

ЗАДАЧА 2

За результатами складання екзамену студенти групи одержали такі оцінки:

- на «5» здало екзамен 8 студентів, питома вага яких склала 26,7%;
- на «4» - 12 студентів, питома вага – 40,0%;
- на «3» - 6 студентів, питома вага - 20,0%;
- на «2» - 4 студенти, питома вага – 13,3%.

ЗАДАЧА 3

Темпи зростання роздрібного товарообороту торговельного підприємства характеризуються такими даними:

- у 2003 році – 109,0%;
- у 2004 році – 102,0%;
- у 2005 році – 115,0%;
- у 2006 році – 123,0%;
- у 2007 році – 134,0%.

ЗАДАЧА 4

Є такі дані про чисельність населення України:

На початок 1991 року в Україні нараховувалось 51,9 млн. осіб, у тому числі чоловіків – 24,1 млн. осіб, питома вага яких склала 46,4%, та жінок 27,8 млн. осіб, питома вага – 53,6%.

На початок 2001 року в Україні проживало 49,3 млн. осіб, у тому числі кількість чоловіків становила 23,0 млн. осіб (питома вага 46,7%) та кількість жінок становила 26,3 млн. осіб (питома вага 53,3%).

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 29-40.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 35-47, 153-181.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 12-25.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 27-73.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 48-69.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 305-335, 433-446.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 40-58, 249-257.

Запитання для самоперевірки:

1. Що називають статистичними графіками і для чого вони застосовуються?
2. Назвіть основні елементи статистичних графіків.
3. Розкрийте значення графічних зображень.
4. Охарактеризуйте класифікацію графічних зображень за різними класифікаційними ознаками.
5. Вкажіть правила побудови графічних зображень.
6. Види діаграм. В яких випадках вони використовуються?
7. Види статистичних карт та їх особливості.
8. Які статистичні графіки використовуються для рядів розподілу? Їх характеристика.
9. Що таке макет статистичної таблиці? Назвіть його атрибути.
10. Чим різняться між собою прості перелікові, територіальні та хронологічні таблиці?
11. Чим різняться між собою групові і комбінаційні таблиці?

<u>Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:</u>

1. Законспектувати теоретичний матеріал з теми відповідно до змісту самостійної роботи.
2. Виконати практичне завдання.

Тема 4. Абсолютні та відносні величини

Перелік питань

1. Визначення різних видів відносних величин.

Завдання для виконання

ЗАДАЧА 1

Визначити відносні величини динаміки і структури товарообороту.

Товарооборот підприємства ресторанного господарства становив:

Показник	Минулий рік	Звітний рік
Товарооборот, всього, млн. грн.	547,4	617,0
утому числі:		
з продажу продукції власного виробництва	312,0	368,5
з продажу купованих товарів	235,0	248,3

Розв'язання задачі оформити в таблицю.

ЗАДАЧА 2

Витрати підприємства за рік характеризуються такими даними (тис.грн.):

№ з/п	Назва статей витрат	Сума витрат
1	Витрати на перевезення	135,7
2	Витрати на оплату праці	213,7
3	Витрати на оренду та утримання основних фондів	95,0
4	Амортизаційні відрахування	23,8
5	Витрати на зберігання, підсортування та пакування	19,8
6	Витрати на рекламу	10,2
7	Витрати товарів у межах норм природних втрат	15,7
8	Інші витрати	194,5
	Разом	**708,4**
	Роздрібний товарооборот	37,48

Визначити:

- рівень витрат (відсоткове відношення суми витрат до товарообороту) за статтями та в цілому;
- питому вагу кожної статті витрат у загальній їх сумі;
- види відносних величин;
- питому вагу статей витрат відобразіть графічно.

ЗАДАЧА 3

Роздрібний товарооборот магазинів характеризується даними (тис.грн.):

Найменування магазинів	Минулий рік	Звітний рік	
		план	факт
Універмаг	692,0	920,0	1120,5
Гастроном	412,0	498,2	593,5
Разом			

Визначити для кожного магазину і в цілому по підприємству відносні величини:

- планового завдання;
- виконання плану;
- динаміки.

Розв'язання задачі оформити в таблицю.

ЗАДАЧА 4

Визначити відносну величину динаміки в діючих та порівняльних цінах і дати їм оцінку.

1. Фактичний товарооборот магазину за звітний рік – 1260 тис. грн..
2. фактичний товарооборот за минулий рік – 1080 тис. грн..
3. Ціни в звітному році підвищилися на 3%.

ЗАДАЧА 5

Визначити відносну величину динаміки в діючих та порівняльних цінах за товарними групами та в цілому.

Товарна група	Минулий рік	Звітний рік	Індекс ціни
Продовольчі товари	1300	1490	1,20
Непродовольчі товари	780	840	1,05
Разом	**2080**	**2330**	

ЗАДАЧА 6

Продуктивність праці на підприємстві порівняно з попереднім роком збільшилася на 2%, а порівняно із запланованим рівнем на цей рік – на 1,8%.

На скільки відсотків підприємство передбачало підвищити рівень продуктивності праці порівняно з попереднім роком?

ЗАДАЧА 7

Фактичний товарооборот торговельного підприємства порівняно з минулим роком зменшився на 3,2%. Планом передбачено зростання товарообороту на 2,5%.

Визначити відносну величину виконання плану товарообороту.

ЗАДАЧА 8

Планом передбачалося збільшити випуск продукції на 4%, а виконання плану – на 98%.

Як змінився випуск продукції у звітному році порівняно з минулим?

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 43-47.

2. Головач А.В.,Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 17-22.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 25-32.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 75-81.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 87-92.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 290-302.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 69-76.

Запитання для самоперевірки:

1. Дайте визначення абсолютних статистичних показників.
2. Вкажіть види абсолютних величин.
3. Як розрізняють абсолютні величини за одиницями виміру?
4. Що характеризують відносні статистичні величини?
5. Які види відносних величин ви знаєте?
6. В яких одиницях виміру розраховують відносні величини?
7. Розкрийте методику визначення різних видів відносних величин.

Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:

1. Виконати практичне завдання.

Тема 5. Середні величини та показники варіації

План самостійної роботи

1. Визначення різних видів середніх величин.
2. Визначення середньоквадратичного відхилення та коефіцієнта варіації.

Завдання для виконання питання 1

ЗАДАЧА 1

Є такі дані про фінансові показники фірм за два періоди.

№ фірми	Базисний рік		Звітний рік	
	Прибуток на одну акцію, грн.	Кількість акцій, тис. шт.	Прибуток на одну акцію, грн.	Сума прибутку, тис.грн.
1	3	60	4	360
2	5	40	8	480
3	6	50	100	900

Визначити середній прибуток на одну акцію по фірмах за базовий та звітний періоди.

ЗАДАЧА 2

Чисельність працівників на підприємстві на початок кожного місяця становила:

На 01.01	На 01.02	На 01.03	На 01.04	На 01.05	На 01.06	На 01.07
120	122	126	128	128	130	130

Визначити середньооблікову чисельність за I та II квартали та за I півріччя.

ЗАДАЧА 3

Продуктивність праці працівників характеризується такими даними:

Група працівників з виробітку продукції одним робітником за зміну, шт.	Чисельність працівників, осіб
150-160	4
160-170	10
170-180	14
180-190	20
190-200	10
200-2001	9

Визначити середній виробіток продукції одним робітником.

ЗАДАЧА 4

Визначити моду і медіану на основі даних про розподіл працівників за стажем роботи.

Стаж роботи, років	5	6	7	8	9	10	11

Кількість працівників	12	8	25	10	12	10	9

Завдання для виконання питання 2

ЗАДАЧА 1

Визначити показники варіації на підставі таких даних:

Магазини	% виконання плану (x)
№ 1	98,6
№ 2	101,3
№ 3	106,3
№ 4	99,2
№ 5	108,7
№ 6	103,2
№ 7	98,7
Разом	101,4 ($\bar{x}$)

ЗАДАЧА 2

Визначити показники варіації, моду і медіану на підставі даних:

Виконання норм виробітку, шт.	Кількість працівників, осіб
x	f
110	3
128	5
135	4
140	10
145	12
150	15

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 47-57, 65-80.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 48-76.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 32-51.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 82-105.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 92-103.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 38-59.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 76-96, 111-120.

Запитання для самоперевірки:

1. З чого має завжди починатися обчислення середньої величини?
2. В яких випадках використовується середня арифметична проста і зважена?
3. Чи можливо вживати середню величину як узагальнюючий показник:

- для однорідної сукупності;
- для різнорідної сукупності?

4. В яких випадках використовується середня гармонійна?
5. В яких випадках використовується середня квадратична?
6. В яких випадках використовується середня геометрична?
7. В яких випадках використовується середня хронологічна?
8. Які середні величини використовуються в статистичних рядах розподілу?
9. Що називається модою ряду розподілу?
10. Що називається медіаною ряду розподілу?
11. В чому полягає суть варіації та її необхідність при статистичному вивченні?
12. Назвіть основні показники варіації.
13. Охарактеризуйте абсолютні показники варіації.
14. Розкрийте економічне тлумачення відносних показників варіації.

Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:

1. Виконати практичне завдання.

Тема 6. Ряди динаміки

Перелік питань

1. Розрахунок показників ряду динаміки базисним і ланцюговим способами

Завдання для виконання

ЗАДАЧА 1

Виробництво продукції підприємства характеризується даними:

Місяці	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень
Вартість виробленої продукції, тис.грн.	280	290	350	300	270

Визначити:

1. Середньомісячну вартість виробленої продукції.
2. Темп росту та приросту базисним і ланцюговим методами.
3. Перетворити ланцюгові темпи росту в базисні.
4. Середньорічний темп росту та приросту вартості продукції.

ЗАДАЧА 2

За даними про рівень витрат по споживчому товариству визначити:

• темпи росту (зниження) рівня витрат базисним і ланцюговим методами;

• середньорічний темп росту базисним методом.

Рівень витрат:

(%)

2005	2006	2007
21,33	24,56	23,72

Дати характеристику отриманим результатам.

ЗАДАЧА 3

Визначити середньорічний темп росту, приросту (зниження) товарних запасів за квартал.

Товарні запаси на торговельному підприємстві становили:

На 01.01	На 01.02	На 01.03	На 01.04
312,0	310,0	315,4	323,6

ЗАДАЧА 4

Роки	Виробництво, тис.грн.	Базисні характеристики динаміки		
		Абсолютний приріст, тис.грн.	Темп зростання, %	Темп приросту (зменшення),%
2002	600	-	-	-
2003				– 2

2004		– 28		
2005			97	
2006				– 6

ЗАДАЧА 5

Виробництво продукції порівняно з січнем зменшилося на 4,2 %, а в березні порівняно з січнем збільшилося на 1,2 %.

Визначити, як змінено виробництво продукції в березні порівняно з лютим.

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 121-138.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 101-121.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 80-96.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 168-221.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 191-212.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 380-400.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 76-96, 175-186.

Запитання для самоперевірки:

1. Дайте визначення ряду динаміки.
2. З яких елементів складається динамічний ряд?
3. Які існують види рядів динаміки?
4. Які динамічні ряди називаються моментними?
5. Які динамічні ряди є інтервальними?
6. Назвіть аналітичні показники рядів динаміки.
7. Які показники називаються базисними і ланцюговими?
8. Що характеризує показник абсолютного приросту і як він розраховується?
9. Що являє собою темп зростання і як його визначити?
10. Що характеризує темп приросту і як він розраховується?
11. Що показує абсолютне значення одного відсотка приросту?

12. Яка існує взаємозалежність між послідовними ланцюговими коефіцієнтами темпів зростання і базисним коефіцієнтом зростання за відповідний період?

Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:

1. Виконати практичне завдання.

Тема 7. Індекси

Перелік питань

1. Індекси середніх величин.
2. Визначення індивідуальних індексів. Визначення індексів собівартості та продуктивності праці. Виявлення впливу факторів індексним способом. Визначення індексів базисним і ланцюговим способами.

Завдання для виконання питання 2

ЗАДАЧА 1

Витрати підприємства характеризуються такими даними:

Назва товару	Собівартість одиниці продукції, тис.грн.		Кількість одиниць продукції, кг	
	Базисний період	Звітний період	Базисний період	Звітний період
Печиво	9,30	10,05	230	250
Цукерки	18,00	20,00	280	265

Розрахувати:

1) індивідуальні індекси собівартості продукції;
2) індивідуальні індекси кількості виготовленої продукції;
3) зведений агрегатний індекс загальних витрат;
4) зведений агрегатний індекс собівартості;
6) зведений агрегатний індекс кількості продукції;
7) показати взаємозв'язок між розрахованими агрегатними індексами.

Дати економічну характеристику визначеним показникам.

ЗАДАЧА 2

На основі результатів розв'язування задачі № 1 визначити вплив на витрати:

- зміни собівартості продукції;
- зміни кількості виготовленої продукції

ЗАДАЧА 3

Розв'язати за допомогою індексів вплив зміни цін і кількості проданих товарів на зміну товарообороту. Роздрібний товарооборот:

а) за минулий рік - 4100 тис. грн.
б) за звітний рік - 4950 тис. грн.

Ціни у звітному році порівняно з минулим підвищилися на 22%.

ЗАДАЧА 4

Як зміниться продуктивність праці, якщо фізичний обсяг продукції зріс на 7%, а затрати праці на всю продукцію зменшилися на 4%?

ЗАДАЧА 5

Як зміниться чисельність робочих підприємства у звітному році, якщо обсяг продукції збільшився порівняно з минулим на 15%, а продуктивність праці робочих – на 6%?

ЗАДАЧА 6

Визначити ланцюгові та базисні індекси на основі даних:

Обсяг товарів на фондовій біржі за 7 місяців

Місяць	1	2	3	4	5	6	7
Обсяг товарів, млн.грн.	12,3	13,8	15,9	19,4	23,8	29,5	32,7

Перетворити ланцюгові індекси в базисні і навпаки.

Література

Основна:

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 139-159.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 121-138.
3. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – С. 96-110.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 222-241.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 233-252.
3. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 404-432.
4. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 208-223.

Запитання для самоперевірки:

1. В яких випадках розраховуються загальні середні індекси?
2. Поясніть суть індексу змінного складу на прикладі індексу ціни.
3. Поясніть суть індексу фіксованого складу на прикладі індексу ціни.
4. Поясніть суть індексу структурних зрушень на прикладі індексу ціни.
5. Якою залежністю пов’язані загальні середні індекси?
6. Що називають індексами і яка їх особливість?
7. Які задачі вирішуються за допомогою індексів?
8. Розкрийте зміст синтетичних та аналітичних властивостей індексів.
9. Яка величина в розрахунку індексів називається індексованою, а яка називається сумірником (вагою)?

10. Що характеризують індивідуальний та зведений індекси?
11. Який індекс надано та чому від дорівнює, якщо відомо, що продуктивність праці по підприємству в цілому у звітному році порівняно з минулим роком збільшилася на 5%?
12. Як змінився фізичний обсяг продукції, якщо відомо, що загальні витрати на виробництво збільшилися на 6%, а собівартість продукції зменшилася на 2% у звітному році порівняно з минулим?
13. Який взаємозв'язок існує між зведеними індексами продуктивності праці, загальних витрат часу на виробництво продукції?
14. Як називаються індекси з постійною та змінними базами порівняння?
15. Як перетворити ланцюгові індекси в базисні і навпаки?

Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:

1. Законспектувати теоретичний матеріал з теми відповідно до змісту самостійної роботи.
2. Виконати практичне завдання.

Тема 8. Статистика продукції

Перелік питань

1. Визначення статистичних показників обсягу продукції. Визначення показників якості продукції. Визначення статистичних показників послуг.
2. Визначення статистичних показників товарообороту.

Завдання для виконання питання 1

ЗАДАЧА 1

Підприємство випускало за місяць готових виробів на 300 тис. грн, з яких відвантажено покупцям і оплачено ними на суму 1276 тис. грн.

Виготовлено напівфабрикатів на 549 тис. грн, з них відвантажено на сторону на 85 тис. грн.

Виконано послуг промислового характеру **за** замовленням інших підприємств на 45 тис. грн.

Залишки незавершеного виробництва на початок місяця -10 тис. грн, а на кінець - 12 тис. грн.

Усю продукцію, яку відвантажено, та послуги промислового характеру оплачено в даному місяці.

Крім того, надійшли кошти за продукцію на 22 тис. грн, яку було відвантажено в попередньому місяці.

Визначити:

1) валову продукцію;
2) товарну продукцію;
3) реалізовану продукцію.

ЗАДАЧА 2

Визначити валову, товарну та реалізовану продукцію по промисловому підприємстві.

За звітний рік було виготовлено готової продукції на 32 720 тис. грн, у тому числі вартість сировини - 790 тис. грн.

Вироблено напівфабрикатів - на 9250 тис. грн., із них перероблено на своєму підприємстві на 3270 тис. грн., реалізовано на сторону - 4120 тис. грн.

Здійснено роботи промислового характеру на 1520 тис. грн., залишок незавершеного виробництва на початок періоду - на 3750 тис. грн., на кінець - на 2690 тис. грн.

З усієї відвантаженої продукції оплачено покупцями 28 940 тис. грн.

ЗАДАЧА 3

Сорт	Випуск продукції		Питома вага, %	
	план	фактично	план	фактично
1	7200	8820		
2	4320	2520		

3	2880	1260		
Разом	14400	12600		

Завдання для виконання питання 2

ЗАДАЧА 1

Визначити:

1. Роздрібний товарооборот з продажу товарів населенню.
2. Роздрібний товарооборот з продажу товарів організаціям.
3. Роздрібний товарооборот усього. За місяць торговельне підприємство здійснило такі операції:

Виконані операції	Тис. грн.
1. Продано товарів за готівку населенню	1800
2. Продано працівникам фірмовий одяг у сумі, що підлягає сплаті працівниками	600
3. Відпущено товарів своїм працівникам у рахунок оплати праці	720
4. Продано населенню проїзних квитків на міський транспорт	40
5. Продано продуктів харчування дитячим установам	4900
6. Продано товарів населенню в кредит	2100
7. Продано товарів пільговим категоріям населення в частині, сплаченій безпосередньо з бюджету	310
8. Продано подарунків до свят для дітей за безготівковим розрахунком	120
9. Відпущено товарів їдальні для виробничих потреб	405
10. Продано населенню товарів у скляному посуді, в тому числі вартість скляного посуду	390 42
11. Повернено населенням неякісних товарів на суму	200
12. Продано лікарні будівельних матеріалів	1450

ЗАДАЧА 2

Визначити:

1) оборот з продажу власної продукції;

2) оборот з продажу купованих товарів;

3) увесь товарооборот ресторанного господарства. За місяць підприємство ресторанного господарства здійснило такі операції:

Виконані операції	Тис.грн.
1. Продано готових виробів через обідній зал	26800
2. Продано купованих товарів через буфет	1300

3. Відпущено обідів додому	200
4. Продано бутербродів, пиріжків у роздрібну мережу	1420
5. Продано напівфабрикатів власного виготовлення іншим підприємствам ресторанного господарства	1240
6. Продано населенню консервів, фруктів, ягід без усякої обробки	240
7. Продано морозива промислового виробництва з різноманітними наповнювачами	350
8. Відпущено обідів шкільним буфетам	1540
9. Продано безалкогольних напоїв у т.ч. власного виробництва	1940 870
10. Продано ковбасних виробів на вагу	930
11. Продано кондитерських виробів у т.ч. власного виробництва	1140 460

ЗАДАЧА 3

Визначити показники товарообороту і дати їм оцінку:

1. Фактичний товарооборот звітного року становив 1260 тис. грн. за планом - 1210 тис. грн.

2. Фактичний товарооборот за минулий рік становив 1190 тис. грн.

3. Ціни у звітному році підвищилися на 3,5 %.

ЗАДАЧА 4

Визначити суму товарних запасів на кінець I кварталу, у тому числі поточного зберігання в сумі та днях до обороту.

1. У магазинах торговельної організації знаходяться товари на суму - 2250 тис грн, у тому числі сезонного зберігання на 380 тис. грн., дострокове завезення на 20 тис. грн

2. Товари, прийняті на відповідальне зберігання - 500 тис. грн

3. Товари, оплачені і залишені торговельною організацією на відповідальне зберігання у постачальників - 300 тис. грн

4. Тара, вільна від товарів - 1,5 тис. грн

5. Тара з товаром - 42 тис. грн

6. Одержано борошно і дріжджі для хлібопекарн - 12 тис. грн.

План товарообороту торговельної організації на II квартал - 2900 тис. грн.

ЗАДАЧА 5

Визначити товарооборотність у днях і разах по торговельній організації за рік.

1. Фактичні товарні запаси становили:

на 1 січня - 3440 тис. грн;
на 1 квітня - 3218 тис. грн;
на 1 липня - 3298 тис. грн;
на 1 жовтня - 3199 тис. грн;

на 1 січня наступного року - 3184 тис. грн.;
2. Фактичний товарооборот за рік становив 16 524 тис. грн.

Література

Основна:

1. Інструкція про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів, затверджена Міністерством статистики України 28.12.96 р. №389.
2. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін. Статистика: Підручник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 263-277.
3. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 182-258.
4. Крамченко Л.І., Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика. Навчальний посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2004. – С. 184-217.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 429-457.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 356-370.
3. Щурик М.В. Статистика: Навчальний посібник. – 2-ге видання, оновлене і доповнене. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – С. 208-223.
4. Фастовець А.А. Економіка підприємства. – К.: НМЦ "Укоопосвіта", 2000. – С. 51-54, 61-66.
5. Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів. – К.: «Хрещатик», 1999. – С. 93-233.

Запитання для самоперевірки:

1. Дайте визначення продукції підприємства.
2. Охарактеризуйте основні види та типи промислової продукції.
3. Які методи обліку продукції використовуються в статистиці?
4. Назвіть основні вартісні показники продукції підприємства.
5. Чим відрізняється показник валового обороту від показника валової продукції?
6. Що характеризує внутрішньозаводський оборот?
7. Яку продукціє називають товарною?
8. Що таке реалізована продукція?
9. Яка продукція вважається чистою?
10. Що таке роздрібний товарооборот?
11. Вкажіть класифікацію роздрібного товарообороту.
12. Вкажіть статистичні показники роздрібного товарообороту та методику їх визначення.
13. Охарактеризуйте поняття товарних запасів та товарооборотності.
14. Розкрийте методику визначення статистичних показників товарних запасів і товарооборотності.

<u>Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:</u>

1. Виконати практичне завдання.

Тема 9. Статистика чисельності та продуктивності праці

Перелік питань

1. Розрахунок показників руху робочої сили. Визначення продуктивності праці.

2. Визначення складу фонду оплати праці та розрахунок його показників.

Завдання для виконання питання 1

ЗАДАЧА 1

По підприємству є такі дані про чисельність робітників, осіб:

- чисельність робітників у списках на початок року -920;
- прийнято робітників за звітний рік - 76;
- вибуло у зв'язку з виходом на пенсію, переходом на другу роботу, навчанням, призовом до армії - 18;
- звільнені за особистим бажанням - 16;
- звільнені за порушення дисципліни праці - 2.

Визначити:

1) коефіцієнт обороту з прийому на роботу, зі звільнення;

2) коефіцієнт плинності кадрів.

Зробити висновки.

ЗАДАЧА 2

Є такі дані по підприємству:

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Минулий період	Звітний період
1.	Виготовлено готової продукції	тис.грн.	895	1250
2.	Відпрацьовано робітниками час	людино-дні	24715	30975
3.	Цілодобові простої	людино-дні	50	125
4.	Сума всіх неявок робітників		7485	6700
5.	Відпрацьовано робітниками час: - усього - з них понаднормовий час	 людино-дні людино-дні	 175477 12358	 226118 18586

Визначити:

1) середньоспискову чисельність робітників за кожний період та їх динаміку;

2) показники рівня продуктивності праці за кожний період і їх динаміку:

а) середньогодинну продуктивність праці;

б) середньоденну продуктивність праці;

в) середньомісячну продуктивність праці.

ЗАДАЧА 3

На підставі даних задачі 2 визначити трудомісткість робітників:

а) середньогодинну;

б) середньоденну;

в) середньомісячну.

Завдання для виконання питання 2

ЗАДАЧА 1

Дані про виплати працівникам за квітень

1.	Нараховано заробітну плату за відрядними розцінками	52250
2.	Нараховано заробітну плату за тарифними ставками і посадовими окладами	39419
3.	Сплачено чергові та додаткові відпуски	5530
4.	Виплачено надбавок за високу професійну майстерність	6230
5.	Виплачено допомоги: • за суміщення професій • за розширення зон діяльності • за роботу в нічний час	 462 462 250
6.	Нараховано заробітну плату нештатним працівникам за виконання робіт згідно з договором	210
7.	Виплачено премію робітникам за виробничі результати	750
8.	Оплата праці за час вимушеного прогулу, передбачена чинним законодавством	5250 420
9.	Виплачено нагороду за вислугу років	1230
10.	Оплата простоїв не з вини працівників	120
11.	Оплата за працю у вихідні та святкові дні	225
12.	Винагороди за підсумками роботи за рік	290
13.	Оплата навчальних відпусток працівникам, які навчаються у середніх та вищих навчальних закладах	948
14.	Матеріальна допомога на оздоровлення	1503
15.	Нараховано вихідну допомогу, передбачену чинним законодавством	300
16.	Виплачено допомогу з тимчасової непрацездатності • за перші 5 днів • за решту днів	 345 948
17.	Виплачено суму матеріальної допомоги на поховання	490

18.	Витрати на відрядження	250
19.	Виплачено щорічну допомогу на дітей	2500
20.	Виплачено одноразову допомогу працівникам, які виходять на пенсію	800

Визначити складові фонду оплати праці.

ЗАДАЧА 2

Визначити:

1. Рівень витрат на заробітну плату обох періодів.
2. Абсолютну та відносну суму економії, або перевитрати фонду оплати праці.
3. Середню заробітну плату та продуктивність праці, їх зміну.

Показник	Одиниця виміру	Минулий рік	Звітний рік
Фонд оплати праці	тис.грн.	75,2	83,4
Чисельність працівників у торгівлі	осіб	60	58
Роздрібний товарооборот	тис.грн.	842,5	935,6

ЗАДАЧА 3

Визначити по виробничому підприємству:

1. Рівень фонду оплати праці.
2. Розмір абсолютної і відносної економії.
3. Середню заробітну плату та продуктивність праці, їх зміну.

Показник	План	Фактично
Випуск продукції, тис. грн.	19250	21240
Фонд оплати праці, тис. грн.	1390	1511
Середньоспискова чисельність	950	962

Коригуючий коефіцієнт - 0,9.

Література

Основна:

1. Інструкція зі статистики заробітної плати від 13.-1.2004 р.
2. Головач А.В., Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 258-290.

Додаткова:

1. Вашків П.Г. та ін. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 383-428.
2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – с. 435-450.

Запитання для самоперевірки:

1. Назвіть абсолютні показники руху робочої сили на підприємстві.
2. Назвіть відносні показники руху робочої сили. Що вони характеризують?
3. Які показники чисельності персоналу відносять до середніх?
4. Дайте визначення робочого часу.
5. Вкажіть абсолютні показники робочого часу і дайте їм характеристику
6. Охарактеризуйте відносні показники робочого часу.
7. Середні показники робочого часу та методика їх визначення.
8. Що розуміють під продуктивністю праці?
9. Як розраховується продуктивність праці?
10. Розкрийте сутність натурального, трудового та вартісного методів вивчення продуктивності праці.
11. Які форми оплати праці ви знаєте? Дайте їм характеристику.
12. Назвіть складові фонду оплати праці.
13. Що відноситься до основної заробітної плати?
14. Що входить до додаткової заробітної плати?
15. Що відноситься до інших заохочувальних та компенсаційних виплат?
16. Назвіть основні статистичні показники фонду оплати праці.
17. Розкрийте методику визначення статистичних показників фонду оплати праці.

Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:

1. Виконати практичне завдання.

Тема 10. Статистика ефективності виробництва

Перелік питань

1. Основні та оборотні засоби підприємства, їх склад і характеристика. Основні показники ефективності використання основних засобів. Основні показники використання оборотних засобів.

2. Визначення складу адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних і фінансових витрат. Визначення показників витрат і собівартості.

3. Визначення показників ефективності використання оборотних засобів.

4. Розрахунок показників ефективності діяльності.

Завдання для виконання питання 2

ЗАДАЧА 1

На підставі даних визначити склад:

• адміністративних витрат;

• витрат на збут;

• інших операційних витрат.

1. Представницькі витрати - 1,5 тис. грн.

2. Витрати на рекламу та дослідження ринку - 94,2 тис. грн.

3. Витрати від знецінення запасів - 0,9 тис. грн.

4. Штрафи, пеня, неустойки - 3,5 тис грн.

5. Витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування - 35,9 тис. грн.

6. Витрати на утримання основних засобів загальногосподарського використання — 31,9 тис. грн.

7. Витрати на аудиторські послуги - 7,5 тис. грн.

8. Витрати на зв'язок - 2,0 тис. грн.

9. Витрати на службові відрядження апарату управління - 97,3 тис. грн.

10. Витрати на ремонт тари - 34,5 тис. грн.

11. Витрати на транспортування, перевірку і страхування готової продукції - 24,2 тис. грн.

12. Нестачі та витрати від псування цінностей - 8,0 тис. грн.

13. Витрати на утримання об’єктів соціально-пакувального призначення - 25,2 тис. грн.

14. Амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання - 132,0 тис. грн.

ЗАДАЧА 2

Розподілити загальновиробничі витрати за видами продукції.

1. Загальновиробничі витрати по хлібопекарні за рік - 600 тис. грн

2. Заробітна плата робітників - 1400 тис. грн.,

у тому числі з випуску хліба:

Житнього - 700 тис грн

Пшеничного - 400 тис. грн
Українського - 300 тис. грн.

ЗАДАЧА 3

Визначити прямі і непрямі витрати на виробництво, виробничу і повну собівартість одного виробу. Витрати в розрахунку на один виріб, грн.:

• сировина і матеріали, енергія технологічна - 96,0;
• основна і додаткова заробітна плата виробничих робітників - 78,0;
• відрахування у фонд соціального страхування - 3 8,0;
• витрати на утримання та експлуатацію устаткування -^0.5;
• куповані вироби і напівфабрикати - 6,8;
• загальновиробничі витрати - 14,2;
• позавиробничі витрати - 0,5.

ЗАДАЧА 4

Собівартість випуску хлібобулочних виробів хлібопекарні характеризується такими даними:

Найменування виробу	Кількість, т		Собівартість 1 т, грн.	
	Минулий рік	Звітний рік	Минулий рік	Звітний рік
Хліб житній	202	230		1210
Хліб пшеничний			1980	
Із борошна 2 сорту	530	515	1230	1270

Визначити:

1. Загальний індекс собівартості продукції.
2. Суму перевитрат (економію) від змін собівартості продукції.

ЗАДАЧА 5

Визначити статистичні показники витрати торговельного підприємства

1. Товарооборот за звітний рік:
За планом - 3200 тис. грн;
Фактично - 3650 тис. грн.
2. Фактичні витрати за звітний рік - 825 тис. грн.
3. Плановий рівень витрат - 22,32 тис. грн.

Запитання для самоперевірки:

1. Що являють собою основні засоби підприємства?
2. Назвіть класифікацію основних засобів.
3. Які види оцінок основних засобів ви знаєте?
4. Вкажіть показники стану і руху основних засобів.
5. Охарактеризуйте показники ефективності використання основних засобів.
6. Дайте визначення оборотних засобів.
7. Перерахуйте склад оборотних засобів та охарактеризуйте їх.

8. Які показники характеризують ефективність використання оборотних засобів?
9. Дайте визначення витратам підприємства.
10. Чим відрізняється вартість продукції від собівартості?
11. Які є види собівартості продукції?
12. Як впливає на прибуток підприємства збільшення собівартості продукції?
13. Назвіть джерела і шляхи зниження собівартості продукції.
14. Рівень витрат підприємства становив 8,62 %. Що це означає?

Завдання для виконання питання 3

ЗАДАЧА № 1

Визначити показники ефективності використання оборотних засобів по виробничому підприємству.

Залишки оборотних засобів на дату балансу**:**

01.01. звітного року - 1250 тис. грн;

01.04. звітного року - 1235 тис. грн;

01.07. звітного року - 1410 тис. грн;

01.10. звітного року - 1490 тис. грн;

01.11. звітного року - 1456 тис. грн.

Фактична реалізація продукції в оптових цінах - 9430 тис. грн.

За минулий рік тривалість обороту оборотних засобів становила 55 днів.

ЗАДАЧА № 2

Визначити показники ефективності використання оборотних засобів по підприємству.

Показник	**Минулий період, тис.грн.**	**Звітний період, тис.грн.**
Обсяг реалізованої продукції	540	630
Залишки оборотних засобів:		
на 01.01	360	400
на 01.02	378	390
на 01.03	370	410
на 01.04	380	420

ЗАДАЧА 3

Визначити показники ефективності використання оборотних засобів і суму вивільнених (додатково залучених) засобів по виробничому підприємству "Імпульс".

План випуску продукції за рік - 5620 тис. грн.

Фактично випущено продукції - 5942 тис. грн.

Норматив власних оборотних засобів - 565 тис. грн.

Фактично використано власних оборотних засобів - 602 тис грн.

Запитання для самоперевірки:

1. Дайте визначення поняття «оборотні засоби підприємства».
2. Про що свідчить коефіцієнт обертання оборотних засобів, якщо він дорівнює 5,7?
3. Про що свідчить показник середньої тривалості одного обороту оборотних засобів за умови, якщо він дорівнює 32 дні?
4. Про що свідчить завантаження оборотних коштів, якщо $К_з$ = 0,56 грн.?
5. Що дає підприємству вивільнення оборотних засобів?

Завдання для виконання питання 4

ЗАДАЧА 1

Дати оцінку ефективності використання матеріальних ресурсів:

Показник	План	Фактично
Товарна продукція	3600	4250
Витрати основних матеріалів	2250	2100
Витрати інших матеріальних ресурсів	265	352
Разом матеріальні ресурси		
Матеріаловіддача (ряд 1 : ряд 4)		
Матеріаломісткість (ряд 4 : ряд 1)		

ЗАДАЧА 2

Дати оцінку використання матеріальних витрат (витрат на одиницю продукції і вихід продукції з 1 т металу).

№ з/п	Показник	План	Фактично
1	Випуск продукції, тис.грн.	22620	23965
2	Використання металу на виробництво продукції, т	1020	953
3	Витрати металу на одиницю продукції, т		
4	Вихід продукції з 1 т металу, тис.грн.		

ЗАДАЧА 3

Дати оцінку рівня витрат на 1 грн товарної продукції.

№ з/п	Показник	План	Фактично
1	Товарна продукція, тис.грн.	30120	30540
2	Собівартість товарної продукції, тис.грн.	25633	26420
3	Витрати на 1 грн продукції		

ЗАДАЧА 4

Дати оцінку рентабельності торговельної організації за звітний рік.

Показник	План	Фактично
Товарооборот, тис.грн.	3500	3630
Прибуток, тис.грн.	195,0	220,2
Рентабельність, %		

Запитання для самоперевірки:

1. Чим відрізняється поняття "ефект" від "ефективності"?
2. Що характеризує показник "Рентабельність"?
3. Чим відрізняється прибуток від рентабельності?
4. Рентабельність підприємства становить 6,12 %. Що це означає?
5. Чим відрізняється матеріаловіддача від матеріаломісткості?

Література

1. **Основна:**

1. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку:
- 3 «Звіт про фінансові результати» від 31.03.99.
- 7 «Основні засоби» від 27.04.00.
- 9 «Запаси»від 20.10.99.
- 15 «Дохід» від 29.11.99.
- 16 «Витрати» від 31.12.95.

2. Головач А.В.,Єріна А.М., Козирєва О.В. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1993. – С. 291-338.

3. Крамченко Л.І., Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика. Навчальний посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2004. – С. 95-117, 156-176.

Додаткова:

1. Вашків П.Г., Пастер П.І., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Статистика підприємництва: Навчальний посібник. – К.: Слобожанщина, 1999. – С. 281-317, 458-481, 555-573.

2. Лугінін О.Є., Білоусова С.В. Статистика: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 316-335, 471-483.

<u>Рекомендації щодо оформлення самостійної роботи студентами:</u>

1. Законспектувати теоретичний матеріал з теми відповідно до змісту самостійної роботи.
2. Виконати практичне завдання.